

EL LLENGUATGE

19/xii/1982

A qui li agradi

Les redundàncies que es cometen amb l'ús del pronom datiu *li* són molt usuals, especialment en el llenguatge parlat. També ho són en la prosa literària i científica, que cal convenir que hauria de presidir un rigor superior, i en què trobem encara frases tan clarament redundants com «Li van comunicar al doctor...».

Hi ha, però, certes oracions complexes que contenen un doble complement datiu (dit també, com se sap, indirecte) i en les quals una anàlisi superficial podria fer veure, indegudament, una redundància, cosa que efectivament algun cop es resol amb l'eliminació incorrecta d'un dels signes o marques d'aquest complement, habitualment el pronom *li*. En una oració complexa de relatiu com *És l'ordenança a qui «li» vam donar la factura* (exemple típic dels tractats gramaticals) és ben clar i evident que el pronom *li* és redundant i que per tant s'ha d'eliminar, car constitueix el complement indirecte o datiu de *donar*, funció que ja és exercida pel terme relatiu fort *qui* precedit per la preposició *a*. Aquest exemple podria induir a la mateixa eliminació en una oració com *Això s'ha de comunicar a qui li pugui convenir*, en què trobem el mateix conjunt *a qui li*. Però cal adonar-se que aquesta oració complexa conté, com hem dit, un doble complement datiu: el format per tota l'oració subordinada *a qui li pugui convenir*, que constitueix el complement de *comunicar* (el verb de la principal), i el constituït per *li*, que és el complement de *convenir* (el verb de la subordinada). Notem que prescindiríem d'aquest pronom si el verb de la subordinada regís un complement directe: *S'ha de comunicar a qui vulguem afavorir*.

Es encara útil la comparació entre dues oracions com *S'ha de comunicar a les persones a qui pugui convenir* i *S'ha de comunicar a qui li pugui convenir*. En la primera, la subordinada és una relativa adjectiva, és a dir, és un complement de nom, i el relatiu *qui*, precedit per la preposició, no pot ésser sinó el complement de *convenir*: l'ús de *li*, per tant, hi seria redundant. En la segona, en canvi, la relativa és substantiva, complement del verb de la principal, amb el qual s'enllaça amb la preposició perquè és indirecte. Si aquesta explicació sembla massa complicada, només cal veure que totes dues construccions contenen dues marques del datiu: la preposició *a*, dues vegades, la primera, i la preposició *a* i *li* la segona.

Albert Jané